

**ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

ДОКЛАД

от

ИВАН ШИШКОВ

министър на регионалното развитие и благоустройството

Относно: Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМ. МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, внасям за разглеждане в Министерския съвет проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие (ЗИД на ЗРР).

С Решение № 197 на Министерския съвет от 2025 г. е предоставен мандат на Националния статистически институт за провеждане на преговори със статистическата служба на Европейската комисия „Евростат“ за промяна в обхвата на регионите от ниво 2 в Република България. Преговорите са проведени успешно и в резултат е приет Делегиран регламент (ЕС) 2026/195 на Комисията от 13.11.2025 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на класификацията NUTS и списъците на съществуващите административни единици и местните административни единици (Делегиран регламент (ЕС) 2026/195), публикуван в „Официален вестник“ на Европейския съюз, серия L от

27.01.2026 г., във връзка с настъпилите промени в броя и териториалния обхват на единиците от ниво 1 и ниво 2. Делегираният Регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки от 1 януари 2027 г.

С предложения законопроект се цели осигуряване на съответствие на националното законодателство с новата класификация NUTS въведена с Делегиран регламент (ЕС) 2026/195.

Предлагат се и изменения, основани на практиката от прилагането на интегрирания териториален подход, с цел усъвършенстване на стратегическите документи за регионално развитие и механизмите за тяхното изпълнение, както и необходими промени в други закони.

Причините, които налагат приемането на законопроекта, са свързани както с прякото прилагане на Делегиран регламент (ЕС) 2026/195, така и с необходимостта от адаптиране на националната система от документи за регионално развитие и неговото управление към новото райониране. Вследствие на опита от прилагането на интегрирания териториален подход е преценена и необходимост от допълнителни промени по отношение стратегическите документи, свързани с регионалното и пространствено развитие. Поради естеството на регионалната политика не всички изменения могат да бъдат ясно разграничени като пряка последица от регламента или като изцяло самостоятелни национални решения, тъй като част от тях са функционално обусловени от необходимостта за ефективното прилагане на новата класификация NUTS и интегрирания териториален подход за целите на държавната политика за регионално развитие. Следва да се отчете и че прилагането на Делегиран регламент (ЕС) 2026/195 е част от държавната политика на Република България за регионално развитие и от усилията за усъвършенстване на системата за стратегическо планиране и управление на регионалното развитие.

Съгласно новата класификация двата района от ниво 1 се **обединяват в един район** NUTS 1, а шестте района от ниво 2 се реструктурират **в четири нови района, които са региони за планиране, при запазване на границите на областите от ниво 3**. Към момента ЗРР определя **два района от ниво 1 и шест района от ниво 2**, което не съответства на новата класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), въведена с Делегиран регламент (ЕС) 2026/195. Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) отговаря за изготвянето и прилагането на ЗРР, който определя и обхвата на регионите за планиране от ниво 2, като те следва да са в съответствие с изискванията на общата класификация на териториалните единици за статистически цели и следва да **предприеме задължителните стъпки за прилагане на Делегиран регламент (ЕС) 2026/195**.

С влизането в сила на регламента от 1 януари 2027 г. се променя териториалният обхват на регионите за планиране, което **налага адаптиране на системата от стратегически документи за регионално и пространствено развитие**. В тази връзка е необходимо и актуализиране на правилата за изпълнение и наблюдение на действащите интегрирани териториални стратегии за развитие за периода 2021–2027 г. и създаване на условия за разработването на новите стратегически документи за периода 2028–2034 г. Наред с това, въз основа на натрупания опит от прилагането на интегрирания териториален подход, е установена необходимост от усъвършенстване на съдържанието на стратегическите документи на регионално и общинско ниво, което се осъществява чрез изменение на ЗРР.

Действащата система от стратегически документи за регионално и пространствено развитие е разработена при различен брой и териториален обхват на регионите за планиране и не е адаптирана към новото райониране. Следва стратегическите документи на регионално ниво да бъдат с променен брой и обхват, което произтича пряко от прилагането на Делегиран регламент (ЕС) 2026/195. Пряк резултат от прилагането на Делегиран регламент (ЕС) 2026/195 е и необходимостта от промяна в правилата за приключване на изпълнението и наблюдението на интегрираните териториални стратегии за развитие (ИТСР) за периода 2021–2027 г. и за преминаването към документите за периода 2028–2034 г. Делегираният Регламент влиза в сила от 01.01.2027 г. и действащите към момента ИТСР ще покриват територии с обхват, който не отговаря на новото райониране. От 1 януари 2027 г. се въвежда ново райониране за ниво 2, въз основа на което следва да бъдат разработени нови стратегически документи за четирите нови региона за планиране. Предвид промяната в териториалния обхват на регионите, действащите ИТСР за шестте региона не следва да бъдат приложими след 1 януари 2027 г., което обуславя ограничена практическа стойност на последваща оценка на тяхното изпълнение, поради което не се предвижда извършване на последваща оценка на интегрираните териториални стратегии за развитие за периода 2021 – 2027 г. Същевременно за действащите ИТСР ще се разработи междинна оценка, която ще осигури необходимия аналитичен и оценъчен преглед на тяхното изпълнение и ще подпомогне подготовката на новите стратегически документи в условията на новото райониране. С цел усъвършенстване на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространствено развитие на база на опита от прилагането на интегрирания териториален подход и неговото отчитане е идентифицирана необходимост от промяна в съдържанието на документите на регионално ниво - ИТСР и на плановете за интегрирано развитие на общините (ПИРО), което не произтича пряко от прилагането на Делегиран регламент (ЕС) 2026/195.

Приемането на законопроекта се налага и от **необходимостта от адаптиране на системата за управление на регионалното развитие към новото райониране, включително чрез намаляване на броя на регионалните съвети за развитие от шест на четири и извършване на съответните организационни промени.** За Столичния регион за планиране от ниво 2 се предвижда **специален подход при планирането и управлението на развитието,** обусловен от съвпадането на функциите на столица, община и регион за планиране, при който ПИРО изпълнява и функциите на ИТСП на региона. За останалите региони за планиране от ниво 2 се запазва действащият модел на управление, но съобразен с новия им териториален обхват.

Предвид структурата и съдържанието на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие, въведени с измененията на ЗРР от 2020 г. **се налага и синхронизиране на разпоредби от Закона за устройство на територията (ЗУТ) с действащата система за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, уредена в ЗРР.** Предлаганите изменения са насочени към преодоляване на остарели терминологични препратки към отменени документи за пространствено развитие и към осигуряване на по-голяма правна яснота и съгласуваност на нормативната уредба.

В действащата нормативна уредба на Закона за устройство на територията (ЗУТ) се използва терминология и се съдържат препратки към „концепции и схеми за пространствено развитие“, които не съответстват на действащата система от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие по ЗРР. Цитираните документи са отменени със Закона за изменение и допълнение на ЗРР от 2020 г. След изменението на ЗРР през 2020 г. системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие е променена, като са въведени нови документи и подходи за стратегическо планиране, включително Националната концепция за регионално и пространствено развитие, която определя дългосрочните перспективи, цели и приоритети на държавната политика за намаляване на дисбаланса в развитието на националната територия и съответствието ѝ с другите секторни и хоризонтални политики.

Същевременно политиката за регионално развитие и политиката по устройство на територията са самостоятелни държавни политики с различен предмет и инструменти за реализация. ЗРР урежда системата за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие без регулаторен характер, докато ЗУТ урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството. Липсата на ясно разграничение и коректни нормативни препратки между двете политики създава неяснота относно тяхното взаимодействие и съгласуваност.

Целите, които се поставят с приемането на ЗИД на ЗРР са следните:

- Привеждане на нормативната уредба в съответствие с изискванията на Делегиран регламент (ЕС) 2026/195 чрез отразяване на новата класификация NUTS, включително промените в броя и териториалния обхват на единиците от ниво 1 и ниво 2;
- Адаптиране и усъвършенстване на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие в съответствие с новото райониране и с идентифицираните потребности от подобряване на координацията, интегрираността и ефективността на стратегическото планиране;
- Създаване на нормативна рамка за управлението на развитието на регионите за планиране от ниво 2, вкл. на Столичния регион за когото нормативната рамка е необходимо да бъде съобразена с неговите специфични териториални, социално-икономически и функционални характеристики;
- Осигуряване на съгласуваност и яснота в нормативната уредба чрез прецизиране на използваната терминология и актуализиране на препратките между ЗУТ и документите за стратегическо планиране на регионалното и пространствено развитие по ЗРР.

За постигането на изброените цели и прилагането на новата уредба не са необходими финансови и други средства.

Очакваните резултати от прилагането на ЗИД на ЗРР включват:

- Осигурена правна съгласуваност между националната нормативна уредба и приложимото право на Европейския съюз, както и създадени условия за прилагане на новото райониране за целите на регионалната политика, стратегическото планиране, наблюдението и статистическата отчетност от 1 януари 2027 г.
- Осигурена съгласуваност между системата от стратегически документи и новото райониране. Подобрена координация между документите на национално, регионално и общинско ниво и създадени условия за по-ефективно прилагане на интегрирания териториален подход и интегрираните териториални инвестиции.

- Създадени условия за координирано стратегическо планиране и управление на развитието на регионите от ниво 2, включително по-ефективно взаимодействие между компетентните органи и по-добро адресиране на специфичните предизвикателства на региона.
- Постигната терминологична и нормативна съгласуваност между Закона за устройство на територията и Закона за регионалното развитие и създаване на по-ясни условия за тълкуване и улесняване на прилагането на нормативната уредба.

Предлаганите изменения ще допринесат за усъвършенстване на държавната политика за регионално развитие чрез привеждане на нормативната уредба в съответствие с новата класификация NUTS, отразяване на промените в броя и териториалния обхват на регионите за планиране, адаптиране и усъвършенстване на системата от стратегически документи съобразно новото райониране и прилагането на интегрирания териториален подход. Ще се създаде ясна и последователна нормативна рамка за управлението на развитието на регионите от ниво 2, включително с отчитане на спецификите на Столичния регион. Ще се повиши на съгласуваността и правната яснота в нормативната уредба посредством прецизиране на терминологията и актуализиране на препратките между съответните актове.

Правното основание, на което се внася предложения проект на Решение е чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България.

Съгласно чл. 26 ал. 3 от Закона за нормативните актове законопроектът е публикуван на Портала за обществени консултации на Министерски съвет и на електронната страница на МРРБ за срок от 30 дни на следните интернет адреси:

<https://www.mrrb.bg>

<https://www.strategy.bg>

Всички постъпили становища и коментари са отразени в приложената справка от проведените обществени консултации.

Преди внасянето му за разглеждане от Министерски съвет законопроектът е представен пред регионалните съвети за развитие (РСР) в шестте региона за планиране от ниво 2 и пред Съвета по регионална политика (СПП) към министъра на регионалното развитие и благоустройството, като направените бележки са отразени по целесъобразност във финалния вариант на доклада. Към доклада са приложени протоколите от проведените процедури. Всички

постъпили становища и коментари са отразени в приложените справки за отразяване на становищата от съгласувателните процедури.

Предложеният проект на решение на Министерския съвет не води до въздействие върху държавния бюджет. Приложена е финансова обосновка, съгласно Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. За прилагането на проекта на Решение на Министерски съвет не са необходими допълнителни разходи, трансфери или други плащания.

Преписката е оформена съгласно изискванията на чл. 35 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът на акт на Министерския съвет е съгласуван по реда на чл. 32-34 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Направените бележки и предложения са отразени съгласно приложените справки.

Предложеният проект на решение на Министерския съвет не е свързан с транспониране на актове на Европейския съюз, поради което не се налага по актовете да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР - ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМ. МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Предвид изложеното и на основание чл. 8, ал. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да приеме предложения проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на ЗИД на ЗРР.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Проект на Решение на Министерския съвет.
2. Проект на ЗИД на ЗРР.
3. Мотиви към законопроекта.
4. Частична предварителна оценка на въздействието.
5. Становище на дирекция „Координация и модернизация на администрацията“.

6. Финансова обосновка, одобрена от министъра на финансите, одобрена с КЕП от министъра на финансите и подписана с КЕП от вносителя/електронен образ, удостоверен за пълното и точно съответствие с електронен подпис.
7. Проект на Съобщение до средствата за масово осведомяване.
8. Справка от проведената съгласувателна процедура по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.
9. Протоколи от проведените съгласувателни процедури с РСР и СРП - копие.
10. Справка за отразяване на становищата РСР и СРП.
11. Справка от проведените обществени консултации.

ИВАН ШИШКОВ

МИНИСТЪР